

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 29-35-69, 628-37-04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

BS/99/87/94

STOSUNEK DO PRAWNEJ DOPUSZCZALNOŚCI ABORCJI I EWENTUALNEJ ZMIANY USTAWY

Komunikat z badań

WARSZAWA, CZERWIEC '94

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

Ustawa o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży obowiązuje od 16 marca '93. Na jednej z najbliższych sesji Sejmu, w czerwcu bieżącego roku, ma odbyć się głosowanie nad poprawką do tej ustawy, dopuszczającą aborcję ze względów społecznych.

W okresie obowiązywania nowej ustawy antyaborcyjnej nie zmieniły się zasadniczo poglądy Polaków na dopuszczalność aborcji¹. Nie uległy zmianie proporcje zwolenników legalności przerywania ciąży. Zmniejszyła się grupa osób dopuszczających przerywanie ciąży bez żadnych ograniczeń, zwiększyła natomiast - dopuszczających przerywanie ciąży, ale z pewnymi ograniczeniami. Być może zmiany te są wynikiem funkcjonowania istniejącej obecnie ustawy (tab. 1).

Tabela 1

w procentach

Przerywanie ciąży powinno być:	Wskazania respondentów według terminów badań:							
	XI '90	III '91	IX '91	III '92	IV '92	IV '93	VII '93	V '94
Dozwolone bez żadnych ograniczeń	19	24	22	25	21	23	26	18
Dozwolone, ale z pewnymi ograniczeniami	34	36	35	35	30	41	35	42
Zakazane, ale z pewnymi wyjątkami	26	20	22	21	31	20	21	22
Całkowicie zakazane	14	13	12	10	13	10	11	9
Trudno powiedzieć	7	7	9	9	5	6	7	9

Za dopuszczeniem przerywania ciąży bez żadnych ograniczeń są najczęściej badani, którzy nie biorą udziału w praktykach religijnych, deklarują lewicowe poglądy polityczne, ludzie młodzi (do 34 roku życia), mieszkańcy dużych miast oraz ankietowani z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Za całkowitym zakazem opowiadają się natomiast najczęściej respondenci często uczestniczący w praktykach religijnych, ludzie starsi (powyżej 55 roku życia), mieszkańcy wsi i osoby deklarujące prawicowe poglądy polityczne².

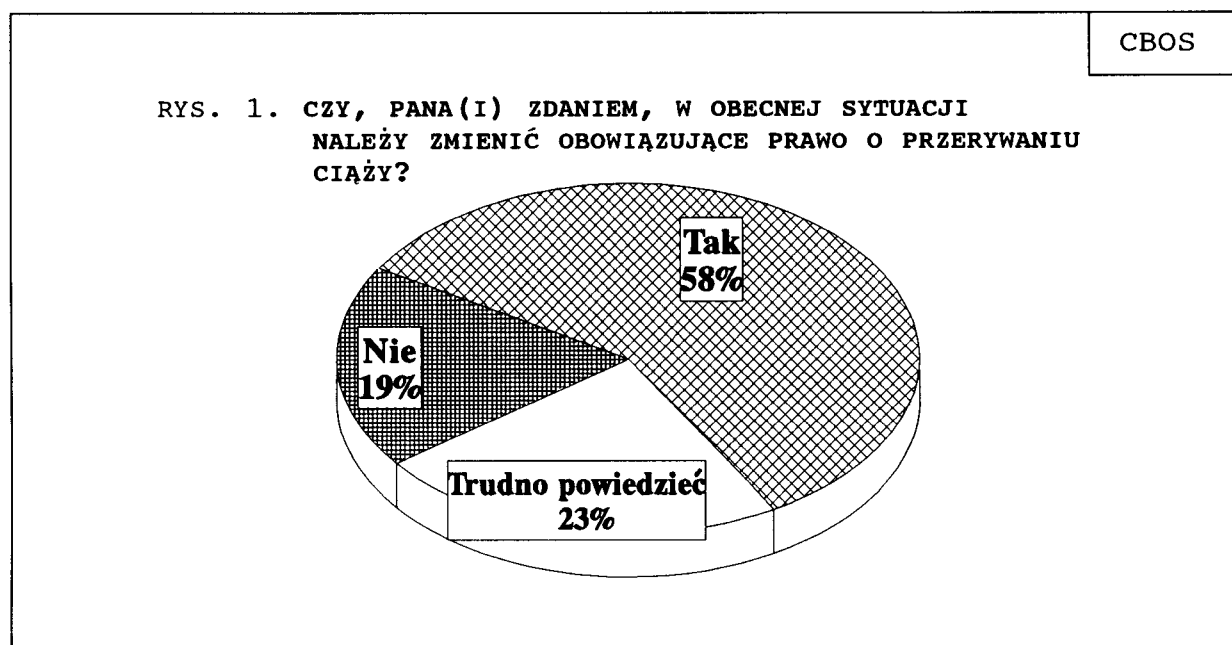
¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (49) zrealizowano w dniach 19-23 maja '94 na 1209-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju.

² Por. tabele aneksowe.

Stosunek do zmiany ustawy antyaborcyjnej

Przewaga osób, które są zwolennikami dopuszczalności aborcji, może sugerować, że liberalizacja obowiązującej ustawy spotkałaby się ze sporym poparciem społeczeństwa.

Ponad połowa respondentów stwierdziła, że w obecnej sytuacji należy zmienić obowiązujące prawo o przerywaniu ciąży. Przeciwko zmianom jest co piąty ankietowany. Wiele osób nie ma jednak zdania na ten temat.

Przeciwko zmianie ustawy antyaborcyjnej są najczęściej osoby starsze, słabo wykształcone, często praktykujące, deklarujące prawicowe poglądy polityczne, mieszkańcy wsi oraz miast do 20 tys. ludności. Natomiast za zmianą obowiązującej ustawy opowiadają się najczęściej badani najmłodsi (do 34 lat), wykształceni, rzadko biorący udział w praktykach religijnych lub nie praktykujący w ogóle, deklarujący lewicowe poglądy polityczne, mieszkańcy miast (zwłaszcza większych), a ponadto w zdecydowanej większości ci, którzy są zwolennikami nieograniczenia prawa do aborcji. Zwolennicy całkowitego zakazu aborcji w większości uważają, że nie należy w obecnej sytuacji zmieniać prawa o przerywaniu ciąży (tab. 2).

Tabela 2

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w obecnej sytuacji należy zmienić obowiązujące prawo o przerywaniu ciąży?	Przerywanie ciąży powinno być:			
	dozwolone bez żadnych ograniczeń	dozwolone, ale z pewnymi ograniczeniami	zakazane, ale z pewnymi wyjątkami	całkowicie zakazane
Tak	92	77	35	19
Nie	2	8	41	65
Trudno powiedzieć	6	15	24	16

W obecnej sytuacji ewentualne zmiany ustawy zmierzać będą zapewne do jej liberalizacji. Stąd takie, a nie inne zróżnicowanie odpowiedzi ze względu na stosunek do legalności przerywania ciąży.

Zdecydowana większość elektoratów partii zasiadających w Sejmie optuje za zmianą obowiązującej ustawy antyaborcyjnej (BBWR - 71%, KPN - 73%, PSL - 82%, UW - 85%, SLD - 95%).

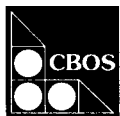
★

★ ★

Mimo wejścia w życie ustawy ograniczającej w znacznym stopniu legalną możliwość przerywania ciąży, większość społeczeństwa opowiada się za prawną dopuszczalnością takich zabiegów (dwie trzecie spośród nich postuluje jednak pewne ograniczenia). Ponad połowa badanych dostrzega także potrzebę wprowadzenia zmian w tej ustawie. Prawdopodobnie zmiana ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży spotka się z poparciem znacznej części społeczeństwa.

Mężczyźni częściej niż kobiety wykazują nastawienie proaborcyjne. Zjawisko to nie jest nowe, było już odnotowane w poprzednich badaniach CBOS na ten temat³.

³ Por. komunikaty CBOS "Prawo o aborcji w opinii społeczeństwa", marzec '91 i "Opinia publiczna o prawie do przerywania ciąży", kwiecień '92.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, przerywanie ciąży powinno być: 1 - dozwolone bez żadnych ograniczeń; 2 - dozwolone, ale z pewnymi ograniczeniami; 3 - zakazane, ale z pewnymi wyjątkami; 4 - całkowicie zakazane

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	42	22	9	9	1209
Płeć						
Mężczyźni	18	46	19	7	10	554
Kobiety	18	39	24	11	9	655
Wiek						
do 24 lat	22	51	13	6	7	158
25-34	22	47	19	5	6	203
35-44	20	49	21	3	6	286
45-54	18	43	25	7	8	186
55-64	11	33	26	18	13	177
65 lat i więcej	11	28	26	19	17	199
Miejsce zamieszkania						
Wies	14	35	28	14	10	472
Miasto	20	47	18	7	9	737
Miasto						
do 20 tys.	15	42	22	9	12	153
20 - 50 tys.	19	49	16	12	5	128
50 - 100 tys.	19	57	15	1	8	97
100 tys. - 1 mln	21	44	20	4	11	298
Warszawa	30	51	6	11	1	61
Region						
Północny	18	44	22	9	6	142
Zachodni	23	50	17	4	6	131
Środkowo-zachodni	11	47	25	7	10	177
Środkowy	27	43	14	9	7	210
Wschodni	14	38	26	11	11	150
Południowo-wschodni	5	41	32	13	8	186
Południowo-zachodni	23	35	18	10	15	213
Wykształcenie						
Podstawowe	15	31	23	15	15	439
Zasadnicze zawodowe	21	46	21	6	7	336
Średnie	17	49	23	5	6	339
Wyższe	17	52	16	10	4	95
Miejsce pracy wyk. ostatnio						
Własne, rodzinne przeds.	9	42	25	15	9	223
Zakład prywatny	25	52	8	6	10	104
Zakład spółdzielczy	11	39	24	13	13	53
Sfera budżetowa	17	51	20	8	4	118
Zakład państwowy	21	39	23	7	9	510
Zakł. sprywat., sp. akcyjna	16	59	18	0	7	57
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	12	55	20	7	6	87
Prac. umysł. niż. szczebla	25	51	21	2	5	98
Pracownicy fiz.- umysł.	19	59	14	3	5	44
Robotnicy wykwalifikowani	27	52	15	2	3	136
Robotnicy niewykwalifik.	34	34	19	4	10	57
Rolnicy	2	41	37	14	5	63
Prywatni przedsiębiorcy	14	59	12	7	7	68
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	13	32	25	15	15	401
Uczniowie i studenci	22	32	30	10	6	37
Bezrobotni	18	44	17	8	12	111
Gospodynie domowe i inni	21	33	25	12	9	104
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 750 tys. zł	13	39	24	13	11	192
750 tys. - 1249 tys.	18	41	24	8	10	274
1250 tys. - 1749 tys.	20	38	22	11	9	241
1750 tys. - 2249 tys.	16	41	22	9	13	192
2250 tys. i powyżej	20	50	17	7	6	274
Ocena własnych war. mater.						
Złe	20	42	19	8	11	498
Średnie	15	40	25	12	8	501
Dobre	18	45	22	7	8	210
Udział w prakt. religijnych						
Częściej niż raz w tyg.	3	13	45	28	11	80
Raz w tygodniu	12	42	26	11	9	632
1 - 3 razy w miesiącu	25	44	16	5	10	175
Kilka razy w roku	24	54	10	3	9	194
Rzadziej	28	45	9	5	14	68
Nigdy	44	38	7	6	6	57
Poglądy polityczne						
Lewica	25	48	17	5	5	267
Centrum	16	53	20	6	6	312
Prawica	13	39	28	11	9	264
Trudno powiedzieć	17	31	22	14	16	365

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, w obecnej sytuacji należy zmienić obowiązujące prawo o przerywaniu ciąży?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	58	19	22	1209
Płeć				
Mężczyźni	60	18	23	554
Kobiety	57	21	22	655
Wiek				
do 24 lat	71	13	16	158
25-34	73	16	11	203
35-44	64	17	19	286
45-54	62	17	21	186
55-64	43	24	34	177
65 lat i więcej	36	30	34	199
Miejsce zamieszkania				
Wies	48	24	28	472
Miasto	65	16	19	737
Miasto				
do 20 tys.	57	21	23	153
20 - 50 tys.	68	18	14	128
50 - 100 tys.	71	11	18	97
100 tys. - 1 mln	63	16	21	298
Warszawa	82	10	8	61
Region				
Północny	65	23	13	142
Zachodni	69	12	19	131
Środkowo-zachodni	58	21	21	177
Środkowy	66	16	18	210
Wschodni	49	23	27	150
Południowo-wschodni	46	27	27	186
Południowo-zachodni	58	15	28	213
Wykształcenie				
Podstawowe	44	22	34	439
Zasadnicze zawodowe	64	19	16	336
Średnie	67	17	16	339
Wyższe	73	15	12	95
Miejsce pracy wyk. ostatnio				
Własne, rodzinne przeds.	56	20	23	223
Zakład prywatny	71	10	19	104
Zakład spółdzielczy	51	25	24	53
Sfera budżetowa	65	19	15	118
Zakład państwowy	58	19	23	510
Zakł. sprywat., sp. akcyjna	68	23	9	57
Grupa społ.-zaw.pracujący				
Kadra kier., inteligencja	67	20	13	87
Prac.umysł.niż.szczębla	77	15	8	98
Pracownicy fiz.- umysł.	72	14	14	44
Robotnicy wykwalifikowani	75	11	13	136
Robotnicy niewykwalifik.	64	17	18	57
Rolnicy	47	31	22	63
Prywatni przedsiębiorcy	82	7	11	68
Bierni zawodowo				
Rencisci i emeryci	43	23	34	401
Uczniowie i studenci	49	21	29	37
Bezrobotni	60	21	18	111
Gospodynie domowe i inni	53	22	25	104
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys.zł	48	26	27	192
750 tys. - 1249 tys.	62	17	21	274
1250 tys. - 1749 tys.	56	20	23	241
1750 tys. - 2249 tys.	57	22	21	192
2250 tys. i powyżej	65	16	19	274
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	16	23	498
Średnie	54	23	24	501
Dobre	63	20	17	210
Udział w prakt. religijnych				
Częściej niż raz w tyg.	32	38	31	80
Raz w tygodniu	54	24	23	632
1 - 3 razy w miesiącu	62	15	22	175
Kilka razy w roku	76	10	14	194
Rzadziej	64	7	29	68
Nigdy	71	9	21	57
Poglądy polityczne				
Lewica	68	15	17	267
Centrum	69	14	17	312
Prawica	53	28	19	264
Trudno powiedzieć	46	21	32	365